

# **Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики**

**Матеріали  
XVII Міжнародної науково-практичної конференції**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»  
АСОЦІАЦІЯ МОРСЬКОГО ПРАВА УКРАЇНИ  
КОЛЕГІЯ ЮРИСТІВ З МОРСЬКОГО ПРАВА УКРАЇНИ

## **«Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики»**

Матеріали  
XVII Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса – 2024

**УДК 341.225(082)**

**ББК 67.912.412**

**М 432**

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Навчально-наукового інституту морського права та менеджменту Національного університету «Одеська морська академія» від 28 травня 2024 р. (протокол № 10).

Редакційна колегія: Міусов М.В., д.т.н., проф. (голова редколегії); Голіков В.А. д.т.н., проф.; Шемякін О.М., д.ю.н., проф.; Примачов М.Т., д.е.н., проф.; Савінова Н.А. д.ю.н., с.н.с.; Сотниченко Л.Л., д.е.н., доцент; Доннікова І.А., д.ф.н., доцент; Ковбан А.В., к.ю.н., доцент; Скоробагатько А.В., д.ю.н., доцент; Степанов С.В., к.ю.н., доцент та інші.

**Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики: Матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції НУОМА. – Одеса: НУОМА, 2024 – 175 с.**

У збірник увійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики», що відбулась в Національному університеті «Одеська морська академія» 26 квітня 2024 р.

Видання містить аналіз актуальних проблем ефективного правового регулювання та управління в сфері використання морегосподарського комплексу та інфраструктури в умовах війни та миру. Пропонуються дослідження окремих аспектів історії морського права, міжнародних економічних відносин, стратегічного управління на підприємствах і організаціях морського та річкового транспорту.

УДК 341.225(082)

ББК 67.912.412

Надані учасниками матеріали надруковані із збереженням авторської редакції. Редакційна колегія не завжди поділяє думку авторів.

© Національний університет «Одеська морська академія», 2024

**Міклухо О.В.**

Особливості функціонування підприємств морської галузі України в умовах військового стану ..... 111

**Павленко В.А.**

Платоспроможність в системі оцінки фінансової стійкості судноплавної компанії ..... 115

**Переверзєва О.С.**

Охорона морського середовища Азово-Чорноморського регіону в умовах агресії Російської Федерації проти України ..... 119

**N.M. Primachova**

Problems of forming and maintaining the equilibrium of the market trade market..... 122

**Сенько О.В.**

Ефективність судноплавства за критеріями результативності та ресурсності..... 125

**Singh Binay Kumar**

Peculiarities of soft skills development in maritime crew members ..... 128

**Станєва Я.М.**

Еволюція підходів до забезпечення сталого розвитку підприємства ..... 132

**Табенський С.В.**

Організація процесу управління розвитком морської транспортної інфраструктури ..... 136

**Яворська А.Ф.**

Вплив круїзної індустрії на регіональну економіку ..... 140

**Розділ III. УКРАЇНА В УМОВАХ ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО ВИКЛИКУ:  
УПРАВЛІНСЬКІ, ПРАВНИЧІ ТА МЕДІАЦІЙНІ СТУДІЇ**

**Єфтєні Н.М.**

Медіація як комунікативний процес ..... 143

**Задоя І.І.**

Особливості комерційного (фірмового) найменування, як об'єкта права інтелектуальної власності..... 146

**Ковбан А.В.**

До питання конституційної безпеки..... 149

**Кучер І.С.**

Сучасний стан демографічної ситуації в Україні: виклики та загрози..... 151

**Марколенко П.Ю.**

Особливості ділової комунікації..... 154

### **РОЗДІЛ III. УКРАЇНА В УМОВАХ ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО ВИКЛИКУ: УПРАВЛІНСЬКІ, ПРАВНИЧІ ТА МЕДІАЦІЙНІ СТУДІЇ**

**Єфтені Н.М.**

*к.політ.н., доцент,  
доцент кафедри загальноправових дисциплін  
Національного університету «Одеська морська академія»*

#### **МЕДІАЦІЯ ЯК КОМУНІКАТИВНИЙ ПРОЦЕС**

Медіація як вид посередництва відома ще з давніх часів, але її інституціоналізація і структурованість як професійного виду діяльності відбувається в другій половині ХХ ст. В Україні в 90-х роках ХХ ст. з'являються перші медіаційні центри, які допомагали вирішувати конфлікти в різних соціальних сферах. Сьогодні частіше медіація використовується в сімейних і трудових конфліктах, в ділових і комерційних суперечках. Застосування медіації має специфічний характер і може використовуватися не в усіх конфліктах. В Законі України «Про медіацію» від медіація визначається як «позасудова добровільна, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів» [1]. Визначення медіації як структурованого процесу дає можливість розуміти обов'язкове і послідовне проходження усіх етапів і підкреслити важливість організаційних (процедурних задач).

Медіація як комунікативний процес сприяє налагодженню контактів і сприяє досягненню взаєморозуміння між учасниками конфлікту. В медіації беруть участь учасники конфлікту, а також медіатор чи медіатори, які координують комунікацію на основі паритетності сторін. В конфліктах люди зазвичай активно відстоюють свої позицію, налаштовані вороже і недовіряють протилежній стороні. Перед медіатором постає задача налагодити комунікацію між учасниками конфлікту і допомогти їм зрозуміти, що успішне завершення конфлікту завдяки співробітництву.

Медіація – це уміле управління дискусією, саме тому значну частку майстерності медіатора складає комунікативна компетентність [2, С.194]. Вдалим є визначення медіатора, де він «це переговорник, озброєний комунікативними технологіями й методами, якими він активно послуговується на своїх зустрічах» [3, С.276].

Насамперед, потрібно розуміти процес медіації з точки зору її комунікативного характеру. Медіація відбувається завдяки комунікації

учасників конфлікту, тому медіатор повинен володіти методами, які дозволять створити сприятливу атмосферу для раціонального обговорення конфліктних питань, попередження маніпуляцій, запобігання важких ситуацій і деструктивної поведінки.

Важливу роль відіграє організація комунікативного простору, яка дозволить медіатору здійснювати контроль за процесом і учасниками. Обов'язково потрібно враховувати час і тривалість проведення процедури, які будуть влаштовувати усі сторони. Під час зустрічей (спільних чи індивідуальних) відбувається збір інформації та визначення інтересів. При цьому, застосовуючи різні комунікативні техніки, медіатор сприяє розумінню інтересів сторін медіації, де кожна з сторін висловлює свої бачення проблеми, свої побажання, свій варіант рішення стосовно конфлікту. Важливим для медіатора є знання особливостей невербальної комунікації. Спостерігаючи за співрозмовниками, він може зрозуміти невідповідність між виголошеною інформацією і мовою тіла. Звертати увагу потрібно на дистанцію, на якій тримаються люди, пози тіла під час зустрічі, жести та міміку, а також якість голосу, його тембр, швидкість мови тощо.

Особлива увага відводиться міжособистісному спілкуванню, де увага приділяється позиції кожної сторони, їх цільовим установкам. З одного боку в кожна сторона відчуває потребу в правильному розумінні позиції один одного, але одночасно сторони зіштовхуються з недовірою і закритістю, які обумовлюються як свідомим так і несвідомим самозахистом. Роль медіатора полягає в оприлюдненні норм і правил спілкування і подальшому контролі за їх дотриманням.

Важливе значення відіграють техніки активного слухання, які вимагають концентрації і зосередження уваги на виголошеній інформації. Активне слухання направлене на отримання інформації, зниження соціально-психологічного напруження, створення атмосфери довіри і відкритості.

В першу чергу від медіатор концентрується на інформації, якою обмінюються сторони. Медіатор заохочує до активного спілкування, тому працює з різними видами запитань. Запитання є одним з головних інструментів медіатора і дозволяють отримувати додаткову інформацію і розширювати її, опрацьовувати окремі деталі, уточнювати окремі аспекти щодо почутого. Найбільш інформативними є відкриті питання, які не обмежують сторони і дають можливість кожному самовизначитися. Для уточнення і роз'яснення інформації, зосередження уваги на окремих питаннях, перевірки розуміння виголошеної інформації ефективними є перефразування. Також важливою є техніка узагальнення, яка дозволяє підсумувати виголошену інформацію і сконцентруватися на змісті отриманої інформації, а не на особистості. Для

створення спільного розуміння проблеми, сприйняття і переосмислення почутого і новий погляд на проблему медіатор використовує рефреймінг. Медіатору не бажано переходити до нових тем, якщо він не впевниться що сторони почули і зрозуміли один одного.

Конфлікти супроводжуються негативними емоціями, які впливають на поведінку учасників конфлікту і можуть призвести до загострення в конфліктній ситуації. Емоційне збудження не дозволяє конструктивно викласти свої думки, зрозуміти виголошену інформацію. Для медіатора є важливим розвинутий емоційний інтелект, який дозволить йому розуміти емоції сторін, своєчасно реагувати на агресію, не піддаватися зараженню їх емоціями та за необхідності контролювати емоції, використовуючи різні прийоми. Процедура медіації сприяє встановленню довіри, вивільненню від негативних емоцій та формуванню взаємної емпатії між сторонами.

Ефективною медіація буде тоді, коли сторони медіації хочуть вирішити конфлікт, відновити чи зберегти соціальні відносини. Оскільки не всі конфлікти мають юридичний характер і часто стосуються проблем міжособистісних взаємовідносин, які правом не регулюються, актуальним є розуміння процедури медіації і залучення професійного медіатора для допомоги у вирішенні конфлікту.

Медіація є майданчиком для комунікації, де кожен учасник має право на самовизначення, право бути почутим і можливість для самостійного напрацювання взаємовигідних рішень, які відповідають інтересам усіх сторін. Медіація є гнучкою процедурою, де сторонами обирається зручний час для зустрічі, визначаються найбільш важливі для них теми, викладаються думки, тривоги та їх побоювання.

#### ***Список використаних джерел:***

1. Про медіацію: Закон України від 16.11.2021 р. № 1875-IX.  
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-IX#Text>
2. Медіація у професійній діяльності юриста: підручник. За ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса: Екологія, 2019. 456 с.
3. Рахліс В.Л., Павленко О.О. Переговори і медіація: підручник для підготовки професійного переговорника. Дніпро: ТОВ «Дріант», 2021. 344 с.